

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
факультет документальних комунікацій, менеджменту, технологій та фізики
Кафедра професійної освіти, трудового навчання та технологій

Назва дисципліни	Композиція та спецрисунок
Викладач	кандидат педагогічних наук, доцент Шурин Олена Іванівна
Профайл викладача (ів) на сайті кафедри	Сайт кафедри https://sites.google.com/rshu.edu.ua/ktotnt
E-mail викладача:	olena.shuryyn@rshu.edu.ua
Посилання на освітній контент дисципліни в CMS Moodle (за наявності) або на іншому ресурсі	
Консультації	<i>Очні консультації:</i> к-сть годин і розклад присутності на кафедрі згідно з графіком консультацій <i>Онлайн-консультації:</i> Розклад присутності викладача на спеціальному форумі (в інтернет мережах).

Цілі навчальної дисципліни

Мета дисципліни: сформувати у студентів знання теоретичних основ формотворення виробів; високої майстерності композиційного вирішення об'єктів конструювання; побудови орнаментальних композицій; розвитку зорового сприйняття; образного мислення; здатності до художньо-естетичного осмислення та творчого перетворення матеріально-предметного середовища; основних законів композиції; кольорових сприймань та їх підборів.

Перед предметом «Композиція та спецрисунок» стоять такі **завдання:**

- підготувати майбутніх вчителів технології до майстерності композиційного вирішення об'єктів конструювання; побудови орнаментальних композицій; розвитку зорового сприйняття; образного мислення; здатності до художньо-естетичного осмислення та творчого перетворення матеріально-предметного середовища; основних законів композиції; кольорових сприймань та їх підборів;
- ознайомити студентів з основами побудови чоловічої, жіночої та дитячої фігури;
- дати уявлення про зміст і етапи формотворення одягу;
- розкрити технологію умовного зображення фігури у площинному трактуванні з максимальною передачею пропорційних співвідношень у спеціальній пластиці руху тіла;
- розкрити технологію зображення форми в об'ємній та площинній трактуваннях фігури графічними засобами;
- розкрити принципи співрозмірного та масштабного зображення фігури відповідно до формату робочого аркуша;
- розкрити прийоми та засоби графіки (лінія, пляма, штрих) при передачі пластики руху, постанови фігури, одягненої в різні форми одягу з різних за якістю і структурою тканин;
- формувати уміння та навички з розробки та побудови тематичних та декоративних композицій, орнаментів, візерунків, людської фігури, одягу та аксесуарів різних стилів та фасонів, різного призначення, на будь-які типи статури
- забезпечити умови для оволодіння професійними знаннями, уміннями та навичками з розробки та побудови тематичних та декоративних композицій, орнаментів, візерунків, людської фігури, одягу та аксесуарів різних стилів та фасонів, різного призначення, на

будь-які типи статури.

Дисципліна «Композиція та спецрисунок» сприяє формуванню у майбутніх вчителів наступних компетентностей:

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в освітній та виробничих галузях професійної діяльності, що передбачає застосування певних теорій та методів освітніх наук і характеризується комплексністю та невизначеністю педагогічних умов і вимог організації навчально-виховного процесу в закладах середньої освіти.

Загальні компетентності (ЗК)

К 06. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

К 07. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

К 08. Здатність працювати в команді.

К 10. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

Фахові компетентності (ФК)

К 12. Здатність використовувати сучасні інформаційні і комунікаційні технології, спеціалізоване програмне забезпечення та інтегрувати їх в освітнє середовище.

К 15. Здатність збирати, аналізувати та інтерпретувати інформацію (дані) відповідно до предметних спеціальностей.

К 20. Здатність використовувати систематизовані теоретичні та практичні знання щодо властивостей матеріалів та способи їх обробки у вирішенні професійних завдань; знання загальних питань техніки та виробництва, будови й принципів дії технічних систем.

К 21. Здатність до графічного і вербального описів проєкту, застосування знань сучасної техніки та технології, передових методів організації творчої діяльності, графічної грамотності, практичних умінь і навичок оформлення проєктно-конструкторської документації під час розроблення та виготовлення виробів.

К 23. Здатність до організації технічної та художньо-творчої діяльності для оволодіння знаннями з формотворення, колористики й орнаментики, художнього малюнка, пластичного мистецтва, технологіями художньої обробки матеріалів.

К 26. Володіння методами інформаційного моделювання; здатність реалізовувати інформаційну модель засобами інформаційно-комунікаційних технологій; здійснювати комп'ютерний експеримент.

Програмні результати навчання

ПР 05. Добирати і застосовувати сучасні освітні технології та методики трудового навчання та навчання технологій, вивчення креслення й інформатики для формування предметних компетентностей учнів і здійснювати самоаналіз ефективності уроків в базовій середній школі.

ПР 07. Самостійно планувати й організувати власну професійну діяльність і діяльність здобувачів освіти; емпатійно взаємодіяти, відповідати за прийняття рішень в межах своєї компетенції, дотримуватися стандартів професійної етики.

ПР 09. Відшукувати, обробляти, аналізувати та оцінювати інформацію, що стосується професійної діяльності, користуватися спеціалізованим програмним забезпеченням та сучасними засобами зберігання та обробки інформації.

ПР 12. Знати і розуміти загально-технічну термінологію, види конструкційних матеріалів та технологію їх обробки.

ПР 13. Знати і розуміти теоретичні основи графічної підготовки, загальні правила оформлення креслень, проєктно-конструкторської документації, конструювання і моделювання.

ПР 15. Вміти здійснювати традиційні та новітні види художньої обробки матеріалів, виготовляти вироби декоративно-ужиткового мистецтва і технічної творчості, підбирати інструменти, матеріали та устаткування з урахуванням проєктно-технологічної документації виробу, дотримуватись санітарно-гігієнічних вимог та системи управління якістю.

ПР 18. Уміти виконувати ескізне проєктування, креслення деталей і складальних одиниць, розробляти технологічну послідовність виготовлення виробу, оформлювати та

презентувати їх у портфоліо.

Очікувані результати навчання

В процесі вивчення дисципліни студенти повинні **знати**: методологічні принципи та методи композиції; основні закони композиції; композиційні прийоми; засоби виразності композиції; семантичні засоби; основні види орнаментів; правила побудови орнаментів на площині; символічне значення кольору; основні етапи проектування; симетричне та асиметричне розміщення; хроматичні і ахроматичні кольори; значення кольору; тепла і холодна гама кольорів; основи композиції рисунка; сучасні тенденції орнаментального рішення; регіональні особливості видів орнаментів та кольорової гами; традиційне використання кольорів; основи композиції інтер'єру; правила створення просторової композиції через колір; основи композиції аранжування; класифікація орнаментальних мотивів.

Під час лабораторно-практичних занять студенти повинні оволодіти такими **вміннями**: самостійно розробляти композиції; розробляти орнамент, візерунок на задану тему; підбирати орнамент, візерунок на задану тему; розробляти ескізи на задану тему; розробляти проекти на задану тему; визначати форми і розміри основних конструктивних елементів виробу; розробляти моделі декоративних виробів; складати сюжетні композиції; будувати орнаменти з окремих елементів по горизонталі, вертикалі, діагоналі та вільно; поєднувати елементи в орнаментальні смужки та єдину площину композиції; виконувати сюжетну композицію з набору елементів або орнаментів у площині кола квадрата, прямокутника чи трикутника; заповнювати кути та середину площини виробу; визначати сюжет композиції; розробляти елемент (або групу елементів), візерунок для виробів; розробляти малюнки та шаблони для оздоблення виробів; стилізувати різні пластичні форми; будувати симетричну і асиметричну композицію; створювати композиції з рослинного візерунку; виконувати композиції рослинно-геометричних орнаментів; визначати регіональні особливості орнаментів та кольорові гами; відтворювати ілюзорну фактуру матеріалів.

Передумови вивчення дисципліни для формування програмних результатів навчання та компетентностей

Ефективність засвоєння змісту дисципліни «Композиція і спецрисунк» значно підвищиться у ході опанування здобувачем вищої освіти матеріалом таких дисциплін як: «Практикум в навчальних майстернях (основи швейного виробництва). Художня вишивка. В'язання. Швейна справа», «Технологія обробки одягу», «Конструювання та моделювання одягу», «Художньо-декоративна творчість учнів», «Методика трудового навчання» та написання курсової роботи з «Конструювання, моделювання та технології обробки одягу» та ін.

У процесі вивчення дисципліни використовуються як внутрішня, так і зовнішня мотивація здобувачів вищої освіти, а саме: різні методи заохочення, стимулювання, залучення до наукової діяльності, які визначають спрямованість, інтенсивність навчання і сприяють проявам творчих здібностей та креативності здобувачів вищої освіти, розуміння значення навчання для майбутнього життя, бажання заслужити авторитет серед товаришів і викладачів.

Спільна (групова) діяльність сприяє активізації й результативності навчання здобувачів вищої освіти, вихованню гуманних стосунків між ними, самостійності, уміння доводити і відстоювати свою точку зору, а також прислуховуватися до думки товаришів, культури ведення діалогу, відповідальності за результати своєї праці.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти передбачає: підготовку до аудиторних занять (лекційних та практичних); виконання індивідуальних завдань із навчальної дисципліни протягом семестру; роботу над окремими темами навчальних дисциплін, які винесені на самостійне опрацювання; підготовку до всіх видів контролю (поточного, підсумкового); участь у роботі факультативів, спецсемініарів тощо; участь у науковій і науково-методичній роботі кафедр, участь у наукових і науково-практичних конференціях,

семінарах, конкурсах, олімпіадах тощо.

Перелік тем

Змістовий модуль І. «Основи теорії композиції та графічної грамоти. Композиція в декоративно-прикладному мистецтві».

Тема 1.1. Композиція та спецрисунк. Вступ.

Малюнок – фундамент усіх видів образного мислення. Місце спец рисунку і композиції у підготовці майбутнього вчителя технологій. Міжпредметні та внутрішньо предметні зв'язки дисципліни «Композиція та спецрисунк». Види малюнків, ескізів та начерків. Організація робочого місця при виконанні малюнка. Положення тулуба та рук під час малювання. Інструменти, пристосування та матеріали для виконання малюнку. Прийоми роботи над малюнком.

Композиція – форма існування твору як органічно цілого. Трактують терміна «композиція» в літературі з мистецтвознавства.

Основні етапи історичного розвитку теорії композиції. Джерела творчості людини.

Тема 1.2. Основи композиції в декоративно-прикладному мистецтві.

Головні закони композиції. Закон традиції. Закон цілісності. Закон тектоніки. Закон масштабу. Закон пропорційності. Закон контрасту.

Засоби виразності. Природна та технологічна фактури. Текстура як природний візерунок. Колір і його міра застосування. Графічність – позитивна якість композиції (точка, лінія, пляма). Пластичність та ажурність, як один із засобів виразності.

Композиційні прийоми. Ритм – як композиційний прийом. Метричний та ритмічний композиційні прийоми. Симетрія та її сутність. Асиметрія та індивідуальність. Вплив динаміки та статичності на емоції.

Семантичні засоби. Метафора. Символ. Алегорія. Емблема.

Емоційна дія ліній і плям різних конфігурацій. Єдність як принцип зв'язку окремих елементів композиції. Простір як композиційний фактор.

Види композиції: площинна, об'ємна, об'ємно-просторова. Співвідношення і пропорції.

Тема 1.3. Основи образотворчої грамоти.

Основні поняття про малюнок з натури. Компонування на площині. Визначення композиційного центру. Види графічного малюнка. Основні завдання і вправи з навчального малюнка. Малювання з натури умовно-плоских предметів.

Перспектива. Загальні поняття і методи перспективного зображення. Лінія горизонту. Лінійна і повітряна перспектива. Об'ємна форма предметів у перспективі. Перспективні явища в природі, основні закони перспективи. Розподіл світлотіні. Тінь, півтінь, світло, полиск, рефлекс, падаюча тінь.

Зображення геометричних тіл. Прийоми зображення геометричних тіл. Зображення предметів комбінованої форми, визначення геометричних тіл, які лежать в основі їхньої форми. Розміщення світлотіні.

Зображення драпірувань та тканинних складок на площині. Форми та види тканинних складок. Прийоми зображення. Розміщення світлотіні.

Зображення натюрморту на площині. Композиційне розміщення предметів на площині аркуша. Визначення основних пропорцій і конструктивних побудов з попереднім уточненням розміщення предметів. Нанесення світлотіні.

Тема 1.4. Основи кольорознавства.

Кольоровий спектр. Основні та додаткові кольори. Змішування кольорів. Хроматична кольорова гама (колірний тон, світлота, насиченість). Ахроматична кольорова гама.

Гармонійні співвідношення кольорових груп. Одно-тональні гармонійні поєднання кольорів. Гармонійні поєднання споріднених кольорів. Гармонійні поєднання контрастних і додаткових кольорів. Гармонійні поєднання споріднено-контрастних кольорів.

Ритми планів. Колірні доміанти. Кольорові асоціації.

Техніки роботи матеріалами. Техніка роботи акварельними фарбами і гуашшю.

Ілюзорне відтворення текстури та фактури матеріалів.

Колір і його роль в композиції. Психологія дії кольору на почуття людини.

Тема 1.5. Основи побудови орнаменту та візерунку на площині.

Стилізація та трансформація природної форми (природній аналог). Принцип замальовки рослинних ескізів в точковій, лінійній та плямовій графіці. Прийоми стилізації. Добір природних форм для стилізації. Трансформація природної форми в декоративну. Способи стилізації. Компонування площини стилізованими елементами.

Орнамент. Класифікація орнаментальних мотивів. Ритмічна організація орнаментів: стрічковий, сітчастий, композиційно-замкнений та ін. Метричні і ритмічні порядки. Симетрія та ритмічні рухи в орнаментальних композиціях.

Візерунок. Класифікація. Принципи побудови візерунків в різних замкнених площинах.

Принципи створення орнаментальних композицій на площині.

Основи стилізації природних форм в петриківському розписі. Основи зображення орнаментів та візерунків в техніці петриківського розпису.

Тема 1.6. Основи композиції та технічного малюнка.

Композиція художньої вишивки. Орнаменти в українській вишивці. Регіональна семантика української вишивки. Символіка орнаментів. Стилізація малюнків для вишивки. Технічний малюнок у вишивці. Розміщення орнаментів та візерунків у вишитих виробках. Прийоми копіювання орнаментів. Розробка орнаменту - технічного малюнка під різні техніки вишивки. Принципи заповнення кутів та площини у вишитих виробках.

Особливості композиції в різних видах декоративно-прикладного мистецтва (вишивки, інтер'єру, ікебани, декоративного розпису тканин, іграшки, в'язання та ін.). Аналіз об'єктів декоративно-прикладного мистецтва як елементу предметного середовища.

Тема 1.7. Основи художнього конструювання виробів декоративно-прикладного мистецтва.

Теоретичні передумови художнього конструювання. Принципи художнього конструювання. Принципи формоутворення. Метод біоніки. Метод тектоніки. Метод комбінаторики. Метод фантазування. Метод зразка. Метод фокальних об'єктів. Метод дослідження. Метод проектування.

Проектування виробу. Стадії проектування виробів. Методика роботи над проектом. Ергономічний, економічний, естетичний аналіз виробу. Процес проектування. Виконання ескізів та проекту.

Тема 1.8. Побудова фігури і голови людини.

Пластична анатомія фігури людини. Відомості про будову людського тіла і значення їх для швейників. Скелет – основа побудови фігури людини в рисунку. М'язи фігури людини.

Побудова фігури людини. Пропорції фігури людини. Канон. Модуль. Зображення фігури людини або манекена за схемою. Зображення фігури людини з натури.

Зображення голови людини. Зображення голови з застосування пропорційних схем. Зображення голови людини з натури.

Начерки і зарисовки фігури людини. Поняття начерку та зарисовки. Послідовність виконання вправ для виконання начерків.

Рекомендована література та інформаційні ресурси

Основна

1. Гребенюк, Григорій Євгенович. Основи композиції та рисунок [Текст] : підруч. для уч. проф.-тех. навч. закладів / Г. Є. Гребенюк. - К. : Техніка, 1997. - 221 с.
2. Денисенко С.М. Стил графічного дизайну: довідник. [Електронний ресурс]. – 9.53 МВ. – К.: Вид-во Нац. Авіац.ун-ту «НАУ-друк», 2020.
3. Денисенко С.М. Елементи і принципи дизайну: довідник. [Електронний ресурс]. – 5 МВ. – К.: Вид-во Нац. Авіац.ун-ту «НАУ-друк», 2020.
4. Іванов, Сергій І. Основи композиції видання [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Сергій Іванов. - Л. : Світ, 2013. - 229, [2] с.
5. Ідак, Юлія Володимирівна. Основи об'ємно-просторової композиції [Текст] : навч. посіб. / Ю. В. Ідак, Т. М. Клименюк, О. Й. Лясковський ; Нац. ун-т "Львів. політехніка". - Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2014. - 211 с.

6. Костенко, Тетяна Володимирівна. Основи композиції та тримірного формоутворення [Текст] : навч.-метод. посіб. для студ. вищих навч. закл. / Т. В. Костенко ; Харківська держ. академія дизайну і мистецтв. - 2.вид., перероб. та доп. - Х. : ХДАДМ, 2003. - 255 с. - Бібліогр.: с. 255.
7. Михайленко В. Є., Яковлев М. І. Основи композиції (геометричні аспекти) / В. Є Михайленко, М. І. Яковлев. – К.: Каравелла, 2004. – 304с.
8. Михайленко, Всеволод Євдокимович. Основи композиції. Геометричні аспекти художнього формотворення [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В. Є. Михайленко, М. І. Яковлев. - К. : Каравела, 2004. - 303 с.: іл. - (Серія "Вища освіта в Україні"). - Бібліогр.: с. 302.
9. Опанасюк, Олександр. Основи композиції [Текст] : програма навч. дисципліни для фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня "Магістр" спец. "ПМСО. Музика" / О. Опанасюк. - Л. : [б.в.], 2006. - 17 с.
10. Опанащук М., Опанащук О. Емоційна природа рисунку: навчальний посібник / Микола Опанащук, Ольга Опанащук. – Львів, 2013. – 114с.
11. Основи композиції і проектної графіки: лабораторний практикум: [Електронне видання] / уклад.: Денисенко С. М. — К.: НАУ, 2021. — 37 с.
12. Основи об'ємно-просторової композиції [Текст] : метод. вказ. до викон. практ. завдань для студ. спец. 6.120100 "Дизайн архітектурного середовища" / Національний авіаційний ун-т. Інститут міського господарства. Факультет архітектури та дизайну ; уклад. О. В. Чемакіна, В. І. Дриженко. - К. : [б.в.], 2006. - 46 с.
13. Пастир, Іван Васильович. Основи композиції образотворчого мистецтва [Текст] : навч.-метод. посіб. / Іван Пастир ; Ізмаїл. держ. гуманітар. ун-т. - Ізмаїл ; Одеса : [б. в.], 2013. - 272 с.
14. Потрашкова, Людмила Володимирівна. Основи композиції та дизайну [Текст] : навч. посіб. / Л. В. Потрашкова ; Харківський національний економічний ун-т. - Х. : ХНЕУ, 2008. - 148 с.
15. Теоретичні основи композиції [Текст] : навч.-метод. посіб. для студ. ВНЗ худож. та художньо-пед. спец. / авт.-упоряд. Н. О. Урсу [та ін.] ; Кам'янець-Подільський держ. ун-т. - Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський державний університет, інформаційно-видавничий відділ, 2004. - 49 с.
16. Туманов І. М. Рисунок, живопис, скульптура: навч. посібник / І. М. Туманов. – Львів. – Аверс,2010. – 496с.

Допоміжна

1. Аккізов. К. Вчимося малювати. Крок за кроком. К.: Книжковий клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2010. 128 с.
2. Антонович Є.А. Декоративно-прикладне мистецтво / Є.А. Антонович, Р.В. Захарчук-Чугай, М.Є. Станкевич. - Львів: Світ, 1993. - 272.
3. Антонович Є.Л., Шпільчак В.Л. Малюнок і живопис Методичні рекомендації. -К., 1990.
4. Горбенко А.А. Акварельная живопись для архитекторов.-К.:Буд.1991.
5. Гевін Емброуз, Ніл Леонард Основи. Графічний дизайн 03: Генерування ідей. – К: ArtHuss, 2019. 240 с.
6. Дерек Бразелл, Джо Девіс. Як зрозуміти ілюстрацію. К.: ArtHuss, 2019. 208 с.
7. Іванов. С. Основи композиції видання. К.: Світ, 2013. 232 с.
8. Літковець О.Д. Композиція та спец рисунок: навч. посібн. / О.Д. Літковець. – Рівне: РДГУ, 2010. – 194с.
9. М.А.Кириченко, І.М. Кириченко, Основи образотворчої грамоти., Київ..Вища школа 2002.
10. Основи формальної композиції [Текст] : посіб. для студентів напряму 6.020205 "Образотворче мистецтво" / Дніпропетр. нац. ун-т ім. Олеся Гончара, Каф. образотвор. мистецтва і дизайну ; [уклад. О. А. Половна-Васильєва]. - Дніпропетровськ : Акцент, 2015. - 34 с.
11. Проектна діяльність у технологічній освіті: монографія / В.С. Пекельна, Л.О. Савченко, Ю.С. Кулинка, О.Д. Літковець та ін. – Кривий Ріг: СПД Залозний В.В., 2012. – 320с.
12. Синєпупова Н. Композиція: Тотальний контроль. К: ArtHuss, 2019. 240 с.
13. Смирнов Г.Б. Рисунання з натури.-К.,1992
14. Сьомка, Сергій Володимирович. Основи дизайну архітектурного середовища [Текст] : підручник / Сергій Сьомка. - Київ : Ліра-К, 2020. - 479 с. :

15. Урсу, Наталія Олексіївна. Теоретичні основи композиції [Текст] : навч.-метод. посіб. для студентів галузі знань 02 "Культура і мистецтво", спец. 023 "Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація"; галузі знань 01 "Освіта/Педагогіка", спец. 014.12 "Середня освіта (Образотворче мистецтво)" / Н. О. Урсу, І. А. Гуцул ; Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. Івана Огієнка, Каф. образотвор. і декорат.-приклад. мистецтва та реставрації творів мистецтва. - 2-е вид., допов. - Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2018. - 165 с.
16. Galer, Mark Photography foundations for art & design Amsterdam [etc]: Elsevier : Focal Press, 2004.

Посилання на сайти

Тексти лекцій на CD ROM, комп'ютерна модульна контрольна робота за I змістовий модуль, відеофільми про виробництво тканин та їх асортимент на CD ROM, сайти в Інтернеті <http://yak-prosto.com/yak-stvoriti-svoyu-kolekciyu-odyagu/>, <http://www.annadress.com.ua/>, <http://costumology.livejournal.com/>, <http://fashion.artyx.ru/>, <http://www.skarby.org.ua/mahichna-rol-narodnoji-motanoji-lyalky/>, http://atcherry.ru/photo/irkutsk_350/12-0-669#to, http://topok.ua/product_info.php?id=21675, <http://m0da.pp.ua/psixologiya-koloru-v-odyazi/>, <http://work.alfa-kiev.org.ua/newscadri/13-yak-pravilno-poyednuvati-kolori-v-odyaz.html>, <http://modna.ua/statti/poednannya-koloriv-v-odyazi>, http://etyket.org.ua/zovnishnij_vyhliad.htm, <http://ncpn.net.ua/kompozicya-odyagu.html>, журнали «Бурда», «Ательє» та ін.

Технічне й програмне забезпечення /обладнання

Інформаційне забезпечення становлять бібліотечні фонди РДГУ, можливість роботи у мережі Інтернет (комп'ютерні класи), робота власного сайту та мобільні пристрої для оперативної комунікації. У міжсесійний період студенту необхідна наявність комп'ютерної техніки та оргтехніки для виконання завдань самостійної роботи. Прикладне програмне забезпечення для роботи з освітнім контентом дисципліни та виконання передбачених видів освітньої діяльності: текстовий редактор *MS Word* для створення документів; *Microsoft EXEL* для табличної обробки та аналізу даних; програма для створення презентацій (*Microsoft Pover Point*).

Види та методи навчання і оцінювання

Код компетентності (згідно ОПП) Назва компетентності	Код та назва програмного результату навчання	Методи навчання	Методи оцінювання результатів навчання
К 06. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	ПР 05. Добирати і застосовувати сучасні освітні технології та методики трудового навчання та навчання технологій, вивчення креслення й інформатики для формування предметних компетентностей учнів і здійснювати самоаналіз ефективності уроків в базовій середній школі.	МН1, МН2, МН3, МН4, МН5, МН6, МН7	МО2, МО4, МО5, МО6, МО7, МО8, МО9, МО10
К 07. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	ПР 07. Самостійно планувати й організувати власну професійну діяльність і діяльність здобувачів освіти; емпатійно взаємодіяти, відповідати за прийняття рішень в межах своєї компетенції, дотримуватися стандартів професійної етики. ПР 09. Відшуковувати, обробляти, аналізувати та оцінювати інформацію, що стосується професійної діяльності, користуватися спеціалізованим програмним забезпеченням та сучасними засобами зберігання та обробки інформації.	МН1, МН2, МН3, МН4, МН5, МН6, МН7	МО2, МО4, МО5, МО6, МО7, МО8, МО9, МО10
К 08. Здатність працювати в команді.	ПР 05. Добирати і застосовувати сучасні освітні технології та методики трудового навчання та навчання технологій, вивчення креслення й інформатики для формування предметних компетентностей учнів і здійснювати самоаналіз ефективності уроків в базовій середній школі.	МН1, МН2, МН3, МН4, МН5, МН6, МН7	МО2, МО4, МО5, МО6, МО7, МО8, МО9, МО10
К 10. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.	ПР 09. Відшуковувати, обробляти, аналізувати та оцінювати інформацію, що стосується професійної діяльності, користуватися	МН1, МН2, МН3, МН4, МН5, МН6,	МО2, МО4, МО5, МО6, МО7, МО8,

	спеціалізованим програмним забезпеченням та сучасними засобами зберігання та обробки інформації.	МН7	МО9, МО10
К 12. Здатність використовувати сучасні інформаційні і комунікаційні технології, спеціалізоване програмне забезпечення та інтегрувати їх в освітнє середовище.	<p>ПР 12. Знати і розуміти загально-технічну термінологію, види конструкційних матеріалів та технологію їх обробки.</p> <p>ПР 13. Знати і розуміти теоретичні основи графічної підготовки, загальні правила оформлення креслень, проектно-конструкторської документації, конструювання і моделювання.</p>	МН1, МН2, МН3, МН4, МН5, МН6, МН7	МО2, МО4, МО5, МО6, МО7, МО8, МО9, МО10
К 15. Здатність збирати, аналізувати та інтерпретувати інформацію (дані) відповідно до предметних спеціальностей.	<p>ПР 12. Знати і розуміти загально-технічну термінологію, види конструкційних матеріалів та технологію їх обробки.</p> <p>ПР 15. Вміти здійснювати традиційні та новітні види художньої обробки матеріалів, виготовляти вироби декоративно-ужиткового мистецтва і технічної творчості, підбирати інструменти, матеріали та устаткування з урахуванням проектно-технологічної документації виробу, дотримуватись санітарногігієнічних вимог та системи управління якістю.</p>	МН1, МН2, МН3, МН4, МН5, МН6, МН7	МО2, МО4, МО5, МО6, МО7, МО8, МО9, МО10
К 20. Здатність використовувати систематизовані теоретичні та практичні знання щодо властивостей матеріалів та способи їх обробки у вирішенні професійних завдань; знання загальних питань техніки та виробництва, будови й принципів дії технічних систем.	ПР 15. Вміти здійснювати традиційні та новітні види художньої обробки матеріалів, виготовляти вироби декоративно-ужиткового мистецтва і технічної творчості, підбирати інструменти, матеріали та устаткування з урахуванням проектно-технологічної документації виробу, дотримуватись санітарногігієнічних вимог та системи управління якістю.	МН1, МН2, МН3, МН4, МН5, МН6, МН7	МО2, МО4, МО5, МО6, МО7, МО8, МО9, МО10
К 21. Здатність до графічного і вербального описів проекту, застосування знань сучасної техніки та технології, передових методів організації творчої діяльності, графічної грамотності, практичних умінь і навичок оформлення проектно-конструкторської документації під час розроблення та виготовлення виробів.	<p>ПР 12. Знати і розуміти загально-технічну термінологію, види конструкційних матеріалів та технологію їх обробки.</p> <p>ПР 15. Вміти здійснювати традиційні та новітні види художньої обробки матеріалів, виготовляти вироби декоративно-ужиткового мистецтва і технічної творчості, підбирати інструменти, матеріали та устаткування з урахуванням проектно-технологічної документації виробу, дотримуватись санітарногігієнічних вимог та системи управління якістю.</p>	МН1, МН2, МН3, МН4, МН5, МН6, МН7	МО2, МО4, МО5, МО6, МО7, МО8, МО9, МО10
К 23. Здатність до організації технічної та художньо-творчої діяльності для оволодіння знаннями з формотворення, колористики й орнаментики, художнього малюнка, пластичного мистецтва, технологіями художньої обробки матеріалів.	ПР 18. Уміти виконувати ескізне проектування, креслення деталей і складальних одиниць, розробляти технологічну послідовність виготовлення виробу, оформлювати та презентувати їх у портфоліо.	МН1, МН2, МН3, МН4, МН5, МН6, МН7	МО2, МО4, МО5, МО6, МО7, МО8, МО9, МО10
К 26. Володіння методами інформаційного моделювання; здатність реалізовувати інформаційну модель засобами інформаційно-комунікаційних технологій;	<p>ПР 13. Знати і розуміти теоретичні основи графічної підготовки, загальні правила оформлення креслень, проектно-конструкторської документації, конструювання і моделювання.</p> <p>ПР 18. Уміти виконувати ескізне проектування, креслення деталей і складальних одиниць,</p>	МН1, МН2, МН3, МН4, МН5, МН6, МН7	МО2, МО4, МО5, МО6, МО7, МО8, МО9, МО10

здійснювати комп'ютерний експеримент.	розробляти технологічну послідовність виготовлення виробу, оформлювати та презентувати їх у портфоліо.		
---------------------------------------	--	--	--

МЕТОДИ НАВЧАННЯ.

- МН1 –словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
МН2 –практичний метод (лабораторні та практичні заняття);
МН3 –наочний метод (метод ілюстрацій і метод демонстрацій);
МН4 – робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату);
МН5 –відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
МН6 –самостійна робота (розв'язання завдань);
МН7 – індивідуальна науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти.

МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ.

- МО2 –усне або письмове опитування
МО3 - колоквиум,
МО4 –тестування;
МО5 – командні проєкти;
МО6 – реферати, есе;
МО7 – презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
МО8 – презентації та виступи на наукових заходах;
МО9 – захист лабораторних і практичних робіт;
МО10 –залік.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти при вивченні дисципліни «Композиція і спецрисунок»

Залік

Поточне тестування та самостійна робота										Сума
Змістовий модуль 1										
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	ІНДЗ	МКР	
5	7	7	8	9	7	8	9	30	10	100

T1, T2 ..... T8 – теми змістових модулів.

Система та критерії оцінювання у Рівненському державному гуманітарному університеті

Еквівалент оцінки в балах для кожної окремої теми / виду діяльності може бути різний, загальну суму балів за тему визначено в розподілі балів, які отримують здобувачі вищої освіти при вивченні дисципліни.

Результат освітньої діяльності здобувача вищої освіти оцінюється згідно Положення про оцінювання знань і умінь здобувачів вищої освіти РДГУ за такими рівнями та критеріями:

Суми балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
					екзамен	залік

90-100	A	відмінно	Здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить і опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні здібності	Високий (творчий)	відмінно	зараховано
82-89	B	дуже добре	Здобувач вищої освіти вільно володіє теоретичним матеріалом, застосовує його на практиці, вільно розв'язує справи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	Достатній (конструктивно-варіативний)	добре	
74-81	C	добре	Здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, загалом самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, з-поміж яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок			
64-73	D	задовільно	Здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, за допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, з-поміж яких є значна кількість суттєвих	Середній (репродуктивний)	задовільно	
60-63	E	достатньо	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні.			
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно	не зараховано
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів.	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно	не зараховано

Підсумкова (загальна) оцінка з навчальної дисципліни є сумою рейтингових оцінок

(балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності: поточне та підсумкове оцінювання рівня засвоєння теоретичного матеріалу під час аудиторних занять та самостійної роботи (модульний контроль); оцінка (бали) за виконання лабораторних досліджень; оцінка (бали) за практичну діяльність; оцінка за ІНДЗ; оцінка (бали) за участь у наукових конференціях, олімпіадах, підготовку наукових публікацій тощо.

Здобувачам вищої освіти після аудиторних занять надається право підвищувати свій рейтинг лише під час складання іспитів (підсумкового модульного контролю) за графіком екзаменаційної сесії. Залік виставляється за результатами поточного модульного контролю, проводиться по завершенню вивчення навчальної дисципліни.

Політика дисципліни

При організації освітнього процесу здобувачі вищої освіти, викладачі, методисти та адміністрація діють відповідно до: Положення про організацію освітнього процесу у РДГУ, Положення про академічну доброчесність, Положення про оцінювання знань і умінь здобувачів вищої освіти, Положення про практики, Положення про внутрішнє забезпечення якості освіти.

Кожен викладач ставить здобувачам вищої освіти систему вимог та правил поведінки здобувачів вищої освіти на заняттях, доводить до їх відома методичні рекомендації щодо виконання різних видів робіт. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність під час практичного заняття; (не)допустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.

Політика доброчесності

Здобувач вищої освіти виконуючи самостійну або індивідуальну роботу повинен дотримуватись політики доброчесності. У разі наявності плагіату в будь-яких видах робіт здобувача вищої освіти він отримує незадовільну оцінку і повинен повторно виконати завдання, які передбачені у силабусі.